

Przygotowanie sali: - krzesła ustawione w kręgu

SCENARIUSZ 1 dla klas IV - VIII

„Dobro i zło. Skąd się bierze zło?”

Cele lekcji:

- Zrozumienie przez uczniów mechanizmu zła, z którym często stykają się w mediach cyfrowych (zjawisko „hejtu”).
- Uświadomienie młodzieży skutków różnych form przemocy doświadczanej w sieci.

Formy pracy:

- praca w kręgu w grupie prowadzonej przez dwie osoby,
- praca w zespołach,
- przygotowywanie plakatu z podsumowaniem lekcji,
- dyskusja.

Materiały i pomoce:

mazaki; magnesy/masa mocująca; kartki samoprzylepne; 4 kartki do flipchartów (1. z konturem twarzy, 2. z mapa myśli, 3. do zapisania uczuć osoby zhejtowanej, 4. do zapisania uzgodnień)

Wstęp

Wychowawca:

Tytuł dzisiejszych zajęć brzmi; „Dobro i zło. Skąd się bierze zło?”

A może Wy wiecie, czym jest zło i skąd się bierze?

(chwila na wypowiedzi uczniów, jeżeli ich nie ma, przechodzimy do rozważań).

Temat ten moglibyśmy rozwijać na wiele sposobów. Moglibyśmy się zastanawiać, dlaczego są wojny, bieda, bezdomność, głód, choroby, samotność itp. Zło ma bowiem niezliczoną liczbę twarzy. Nas zastanawiać będzie, jak Zło rodzi się w sieci.

Zadanie

Wychowawca:

Wyobraźmy sobie taką sytuację. Dyrektor szkoły poprosiła wszystkich uczniów, by przysyłali zdjęcia z różnych szkolnych imprez. Powierzyła tę funkcję jednemu z uczniów. Od kilku dni spływają do niego fotki z wydarzeń, których uczestnikami byli uczniowie naszej szkoły. Nadesłane zdjęcia mogą oglądać wszyscy, ponieważ, równocześnie, trwa głosowanie, które z nich będą umieszczone w materiałach promujących szkołę.

Któregoś dnia pod jednym ze zdjęć pojawia się post opatrzony nickiem „spoko”.

Spoko: Co za ryj!!! Chyba go nigdzie nie umieścicie?

Uczniowie z całej szkoły natychmiast reagują na tę wypowiedź.

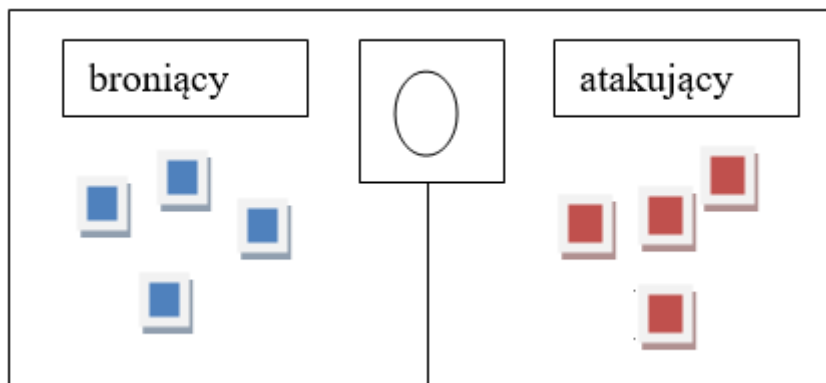
Spróbujemy wyobrazić sobie, jakie byłyby to reakcje.

Wychowawca podaje instrukcję. Wiesza kartkę-z konturem twarzy na tablicy:

Podzielmy się na zespoły. Każdy ma do dyspozycji kartki samoprzylepne (kartki w 2 kolorach, dla

odróżnienia broniących i atakujących wypowiedzi). Będziecie **na nich** zapisywać swoje wypowiedzi. Umówmy się, że połowa zespołów będzie bronić osoby na zdjęciu, a druga połowa zespołów będzie zgadzać się ze „spoko”.

Wychowawca wskazuje (losuje), które zespoły mają bronić, a które atakować osobę ze zdjęcia.
(w ciągu 10 minut uczniowie zapisują swoje wypowiedzi na kartkach samoprzylepnych – jedna wypowiedź na jednej kartce i przyklejają we wskazanym miejscu na tablicy)

Omówienie

Wychowawca zwraca się do całej klasy

Moglibyśmy w nieskończoność przedłużać tę wymianę opinii pomiędzy zwolennikami „spoko” i osobami, które się z nim nie zgadzają. Już to mogłoby być kluczowym wnioskiem z dzisiejszej lekcji: raz uruchomiony łańcuch komentarzy do komentarzy, zaczyna mieć własne życie. Można zaryzykować, że życie wieczne.

Wróćmy jednak do tematu dzisiejszej lekcji i odpowiedzmy na pytanie, jak rodzi się Zło?

Wskażcie w waszych wypowiedziach te miejsca, które możemy nazwać źródłem tego zła, którego doświadczyła osoba ze zdjęcia?

Uczniowie starają się pokazać te wypowiedzi, które inicjują lub eskalują agresję. Wychowawca pomaga uczniom zidentyfikować te wypowiedzi pytaniami naprowadzającymi:

Co powiecie o tej wypowiedzi?

Jak sądzicie, co po tym wpisie poczuje osoba ze zdjęcia?

Który post według was może być dla właściciela fotki szczególnie przykry? itp

Wypowiedzi uczniów i dyskusja na ich temat.....

My dorośli nazywamy was cyfrowymi tubylcami. Czy nam się to podoba, czy nie, wiemy, że wy traktujecie Sieć jako swoje najważniejsze środowisko. Miejsce, gdzie się ze sobą kontaktujecie, gdzie nawiązujecie ważne przyjaźnie, a nawet znajdujecie miłość. Jest to miejsce, gdzie poprzez gry próbujecie zdobyć uznanie i poczucie siły. Sieć jest także miejscem, gdzie zdobywacie

niezbędną informację – i tę przydatną w szkole, i tę potrzebną do zaspokajania zwykłych codziennych potrzeb (zakupy, sprawy administracyjne itp.).

Skoro żyjecie w Sieci, to tam szukacie uznania i stamtąd może przyjść do was ogromne cierpienie.

Zło, które jest wszechobecne w Sieci to „hejt”.

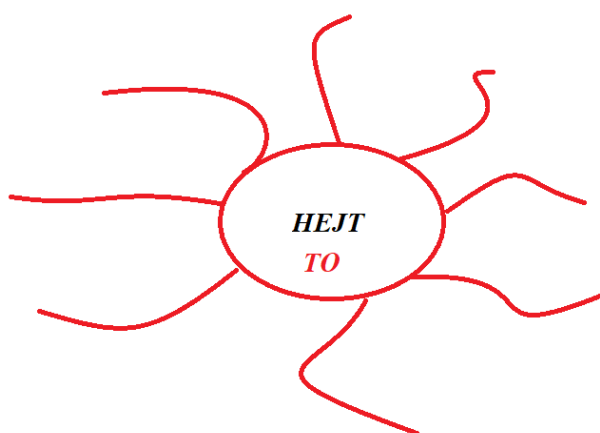
Zadanie

Wychowawca zwraca się do uczniów:

Co to jest „hejt”?

Wypowiedzi uczniów.....

Wychowawca zapisuje wypowiedzi uczniów na plakacie (na tablicy)

Niech podniesie rękę, kto doświadczył „hejtu”?

Wychowawca liczy podniesione ręce.

Podsumowanie

Tyle osób..... doznało bezpośrednio, co to znaczy być przedmiotem „hejtu”

Pewnie będą uczniowie, którzy nie podniosą ręki, bo nie chcą się przyznać, że padli w sieci ofiarą „hejtu”, wychowawca komentuje ten fakt, równocześnie podsumowując lekcję.

Są być może wśród was tacy, którzy nie podnieśli ręki? To bardzo trudno przyznać się, że staliśmy się ofiarą jakiegokolwiek formy przemocy. Zapamiętajcie to. Zazwyczaj to ofiara się ukrywa. I to ona, a nie sprawca, przeżywa wstyd, że okazała się bezradna, czyli w swoim rozumieniu, słaba. Bardzo często ukrywa ten fakt, aby nie upublicznić swojego upokorzenia, co nasiliłoby jeszcze przeżywane już cierpienie.

Ofiara często się boi, że ujawnienie faktu, iż ktoś wyrządził jej krzywdę, ośmieli innych, by także naruszyli jej prawa. Często boi się, że skarga na doznaną krzywdę, zachęci jej sprawców do zemsty. Wybiera więc najgorszą strategię: milczenie. W skrajnych wypadkach nawet broni sprawców przemocy! Konsekwencje takiego działania mogą być tragiczne. Jak sądzicie, co się będzie działo z ofiarą „hejtu”, która nie próbuje interweniować w swojej obronie?

Wypowiedzi uczniów.....

Wychowawca zapisuje wypowiedzi uczniów na plakacie (na tablicy)

Konsekwencje hejtu mogą być właśnie takie: spadek poczucia własnej wartości, przekonanie, że jest się bezradnym wobec zła, ucieczka od ludzi, nawet samobójstwa.

Czy zauważyliście, że Zło, które przynosi tak straszne konsekwencje ma banalne początki? Komuś się nudzi, ktoś chce się popisać, ktoś chce sprawdzić granice swojej bezkarności itp.

Zauważcie także, że wobec „hejtu” nie jesteśmy całkiem bezradni. To optymistyczny wniosek z lekcji poświęconej Złu.

Plakat podsumowujący lekcję. Zapisanie pomysłów, pomoc w ich sformułowaniu.

Strategia postępowania wobec cyberprzemocy w naszej szkole

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Omówienie przebiegu lekcji z rodzicami, może pomóc przygotować wspólną – nauczycieli i rodziców - strategię postępowania wobec cyberprzemocy, której doświadczają nastolatki.

Możliwości dalszego wykorzystania scenariusza

Wnioski dotyczące „hejtu” można wykorzystywać w każdej sytuacji, gdy uczniowie staną się ofiarami obraźliwych wypowiedzi w sieci.

Scenariusz może być punktem wyjścia do wielu lekcji poświęconych różnym formom zagrożeń w sieci.

Wypowiedzi wychowawcy naprowadzające dla uczniów identyfikację lub eskalację agresji:

1. Zastanówcie się, co czują osoby, które zobaczą taki komentarz. Czy to jest miłe i wspierające?"
Cel: Pomoc w empatii i zrozumieniu, jak odbierają się słowa w sieci.
2. „Czy to, co napisał ten użytkownik, jest uprzejme i szanuje innych? Dlaczego tak lub dlaczego nie?"
Cel: Uczenie rozpoznawania, co to znaczy być uprzejmym i szanować innych.
3. „Czy taki komentarz jest odpowiedni na publicznym forum? Co moglibyśmy zrobić, żeby być bardziej życzliwi w internecie?"
Cel: Wskazanie na konieczność dbania o kulturę wypowiedzi.
4. „Czy niektóre słowa użyte w tym komentarzu mogą zranić osobę, do której są skierowane? Jak byś się czuł/czuła, gdyby ktoś napisał coś podobnego o Tobie?"
Cel: Rozwijanie empatii i zrozumienia skutków słów.
5. „Czy można w inny sposób wyrazić swoje zdanie, żeby nie ranić innych? Co byś napisał/a zamiast tego komentarza?"
Cel: Zachęta do refleksji nad konstruktywną krytyką i pozytywnym wyrażaniem opinii.
6. „Co oznacza słowo 'hejt'? Dlaczego ludzie czasem się tak zachowują w internecie?"
Cel: Edukacja na temat hejtu i jego mechanizmów.
7. „Jak możemy się bronić przed hejtem i jak możemy reagować, gdy widzimy, że ktoś jest obrażany?"
Cel: Nauka asertywności i umiejętności wsparcia innych.